

Akıllı Tahta
Uyumlu

Karekod
Çözümlü

Türkçe

ÇALIŞMA YAPRAKLARI

Özet Konu Anlatımı
Karekod Çözümlü Sorular

Yazarlar

Bayram GÜNEŞ

Metin ALTAŞ

Esra ÖZCAN

7. SINIF TÜRKÇE

EDİTÖR

Turgut MEŞE

Bütün hakları Giriş Yayınlarına aittir.
Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN NO

978-625-6833-78-4

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Giriş Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Giriş Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

FİİLLER (EYLEMLER).....	1
FİİLLERİN ANLAM ÖZELLİKLERİ.....	3
FİİL ÇEKİM EKLERİ.....	5
FİİL KİPLERİNDE ANLAM (ZAMAN) KAYMASI.....	11
SÖZCÜKTE ANLAM (ÇOK ANLAMLILIK).....	13
SÖZCÜKLER ARASI ANLAM İLİŞKİSİ.....	15
SÖZ SANATLARI.....	19
SÖZ GRUPLARINDA ANLAM.....	21
FİİLDE YAPI.....	25
EK FİİL (EK EYLEM).....	29
CÜMLEDE ANLAM.....	33
ZARFLAR (BELİRTEÇLER).....	43
PARÇADA ANLAM.....	47
ANLATIM BİÇİMLERİ.....	55
DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI.....	57
HİKÂYE UNSURLARI - ANLATICI - GERÇEK VE KURGUSAL UNSURLAR.....	61
METİN KARŞILAŞTIRMA - METNİN DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ.....	63
YAZIM KURALLARI.....	65
METİN TÜRLERİ.....	77
NOKTALAMA İŞARETLERİ.....	81
ANLATIM BOZUKLUKLARI.....	91
MEDYA KAYNAKLARI - GÖRSELLER.....	95
TABLO VE GRAFİK YORUMLAMA.....	97
SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME.....	99
CEVAP ANAHTARI.....	103

FİİL (EYLEM)

- Varlıkların yaptıkları veya etkilendikleri işleri, hareketleri, oluşları, kılışları, durumları zamana ve kişiye bağlı olarak anlatmada kullanılan sözcüklere **fiil (eylem)** denir.

Örnek:

› gül-, koş-, otur-, ağla-, yaz-, seç-, kız-, sız-, uyu-...

- Fiiller birer sözcük türüdür. Fiileri diğer sözcük türlerinden ayıran özellik; iş, oluş ve hareket bildirmeleridir.

Fiiller Diğer Sözcük Türlerinden Nasıl Ayırt Edilebilir?

» Fiilleri diğer sözcük türlerinden ayırmak için kök ve gövdelerine “-mek/-mak” mastar eki getirilir. Mastar eki getirilen sözcük anlamlı oluyorsa o sözcük fiildir.

Örnek:

› gör(mek), uyu(mak), sev(mek), yüz(mek), kız(mak), yaşa(mak), gözetle(mek)...

» Bazı sözcükler (genellikle eş sesli sözcükler) hem fiil hem de isim özelliği gösterir. Bu tür sözcüklerin fiil mi yoksa isim mi olduklarını anlamak için cümle içindeki anlamlarına bakmak gerekir.

Örnek:

› Evladım, bu hayatta her zaman **gül!** (fiil)
Bahçedeki çiçeklerin cinsi **gül.** (isim)

📌 Not: Fiiller sözlüklerde mastar eki almış hâlde bulunur.

Örnek:

› “Süz-” fiilinin anlamını bulmak için sözlükte “süzmek” ifadesini bulmak / aramak gerekir. Fiil doğrudan “süz” şeklinde aratılırsa sözlükte herhangi bir sonuca ulaşamaz.

- Fiiller karşıladıkları anlamlara göre iş (kılış) fiilleri, durum fiilleri ve oluş fiilleri olmak üzere üç başlıkta incelenir.

Soru: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiil niteliğinde bir sözcük yoktur?

- A) Vücudunu gerip arkaya doğru sarkıttı kendini.
B) Tahtadaki yazılar hemen önümde, yerdeydi.
C) Başımı kaldırdım ve etrafı iyice bir kolaçan ettim.
D) Hepimizi mest eden bir türkü seslendirdi.

Çözüm: Seçeneklerde verilen sözcüklerin fiil niteliğinde olup olmadığını anlamak için bu sözcüklerin kök veya gövdelerine “-mek/-mak” mastar eki getirilmelidir. Anlamlı olan sözcük fiil niteliğindedir.

Seçeneklerde fiil niteliğinde olan sözcükler:

A → sarkıttı → sark (mak) → Anlamlı
kök

sarkıt (mak) → Anlamlı
gövde

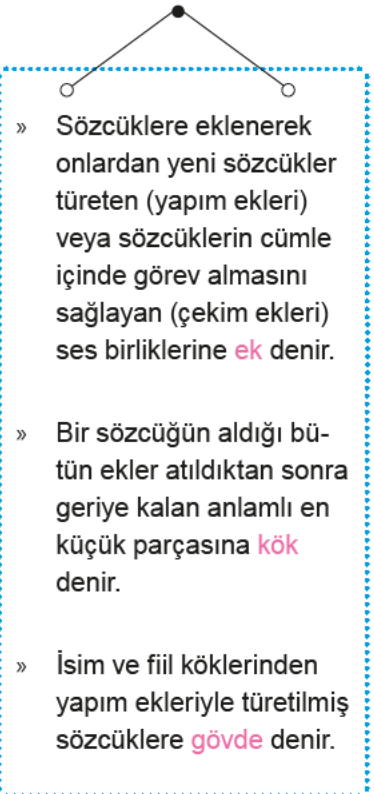
B → Fiil niteliğinde sözcük yoktur.

C → kaldırdım → kaldır (mak) → Anlamlı
gövde

ettim → et (mek) → Anlamlı
kök

D → seslendirdi → seslen (mek) → Anlamlı
gövde

seslendir (mek) → Anlamlı
gövde

TEST 1

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi iş, oluş ya da hareket bildirmemektedir?

- A) Geçen sene, bahar mevsiminde bahçeye iki meyve ağacı dikmiş.
 B) Çocuk koşarken düştü ve dizi kanamaya başladı.
 C) Tamircide gerekli yedek parçalar varsa bana telefon etsin, dedi.
 D) Odanın tabanını kaplayan halı, ona büyük dedesinden armağanmış.

2. I. Akşamları en az bir saat kitap okur.
 II. Radyodaki en sevdiği şarkıydı.
 III. Bugün hava daha soğuk gibi.
 IV. Bütün gece çocuğun başında annesi bekledi.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde çekimli fiil vardır?

- A) I ve IV B) II ve III
 C) I ve III D) II ve IV

3. Artık günümüzde lise düzeyinde olan bir bilgi ile ne

I
 fabrikalar çalışır ne hastanelerde insan tedavi edilir
 II III

ne de devlet yönetilir.
 IV

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi çekimli fiil değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kız" sözcüğü çekimli fiil olarak kullanılmıştır?

- A) Babamın iki tane kız kardeşi var.
 B) Patron geç kalmamıza çok kızdı.
 C) Gençliğinde çok güzel bir kızdı.
 D) Sınıfımızda on üç erkek, on kız öğrenci var.

5. Bir fiilin kip ve şahıs eki ile ifade edilmiş hâline çekimli fiil denir. "Kitap alıyorum." cümlesinde "alıyorum" fiili, kip ve şahıs eki aldığından çekimli fiildir.

Bu açıklamaya göre;

Arzularını yapmayı belli büyük bir külfet sayıdığınız bu
 I II
 küçük kalpler, saadetin kapısından girmeden felaketin
 III
 ortasına yuvarlanıyorlar.
 IV

cümlesindeki numaralanmış sözcüklerden hangisi çekimli fiildir?

- A) I B) II C) III D) IV

6. "Bozul-" fiili aşağıdaki cümlelerin hangisinde "Bir şeye kızmak, içermek" sözlük anlamında kullanılmıştır?

- A) Makine henüz ikinci kullanımında bozuldu.
 B) Sürekli ışık altında kaldığım için gözlerim bozuldu.
 C) Annesinin bu uyarısı ile biraz bozulan çocuk, hemen mutfağı terk etti.
 D) Hudutta bozulan ordu, iki günden beri Serez'den geçiyordu.

7. Bir gün Nasrettin Hoca'ya burcunu sorarlar. Hoca "

Tekedir." der. "Aman Hoca'm nasıl teke olur?" diye
 2
 sorarlar. Hoca da "Ben doğalı 70 sene oldu; oğlak büyüdü, teke oldu." cevabını verir.
 3 4

Yukarıdaki fıkrada kaç numaralı sözcük çekimli bir fiil değildir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili olan sözcüğün türü fiil değildir?

- A) Sabahları erken kalkmak bana daha verimli bir gün geçirme şansı tanıyor.
 B) Bu yıl kış mevsimi çok sert geçti, kar yağışı sürekli devam etti.
 C) Bugün arkadaşlarımızla piknik yapmak istiyoruz.
 D) Yaz aylarında en sevdiğim aktivitelerden birdir yüzme.

FİİLLERİN ANLAM ÖZELLİKLERİ

- Fiiller; iş, oluş ve durum bildiren sözcüklerdir. Dolayısıyla fiiller; anlam özelliklerine göre iş (kılış), oluş ve durum fiilleri olmak üzere üç gruba ayrılır.

İŞ (KILIŞ) FİİLLERİ

- Öznenin (varlığın) yaptığı işi, hareketi anlatan fiillerdir.

Örnek:

- › taşı-, kır-, aç-, anlat-, bil-, gör-, sil-...

İş (Kılış) Fiillerinin Özellikleri

- Öznenin kendi iradesiyle gerçekleştirdiği, nesnesi bulunan ya da nesne alabilen fiillerdir.

Örnek:

- › “Hale, meyveleri doğruyor.” cümlesinde doğrama işini yapan Hale’dir ve işi kendi iradesiyle gerçekleştirmektedir. Nesnesi de “meyveleri” ifadesidir.

- “Ne?, Neyi?, Kimi?” sorularına cevap verebilen fiillerdir.

Örnek:

- › “Onları dikkatlice dinliyoruz.” cümlesine “Kimi dinliyoruz?” sorusu sorulduğunda “Onları.” cevabı alınır.

✍ Not: Cümlede nesne bulunmasa dahi yüklem, “Ne?, Neyi?, Kimi?” sorularına cevap verir. Yani fiilin nesne alması değil, nesne alabiliyor olması önemlidir.

DURUM FİİLLERİ

- Herhangi bir varlığın içinde bulunduğu hâli (durumu) anlatan fiillerdir.

Örnek:

- › uyu-, uyan-, sus-, otur-, yat-, uzan-, sevin-, gül-...

Durum Fiillerinin Özellikleri

- Genellikle öznenin iradesi bazen de iradesi dışında gerçekleşen, nesnesi olmayan ya da nesne alamayan fiillerdir.

Örnek:

- › “Birden karşımda görünce korktum.” cümlesinde “korkma” eylemi öznenin iradesi dışında yaşanmıştır. Cümlede “korktum” fiili nesne alamayan bir fiildir.

✍ Not:

Özne: Bir cümlede bildirilen işi yapan, bildirilen durumu üzerine alan kimse veya şeydir.

Nesne: Yapılan işten veya eylemden doğrudan etkilenendir.

- Genellikle “Ne?, Neyi?, Kimi?” sorularına cevap veremeyen fiillerdir.

Örnek:

- › “Annesine doğru koştu.” cümlesinde “koştu” fiili, “Ne?, Neyi?, Kimi?” sorularına cevap vermez.

OLUŞ FİİLLERİ

- Öznenin kendi iradesi dışında gerçekleşen durumları ifade eden fiillerdir. Bu fiillerde kendiliğinden olma anlamı vardır. Oluş fiilleri “Neyi?, Kimi?” sorularına cevap veremez.

Örnek:

- › acık-, büyü-, eski-, sarar-, yaşlan-, doy-, sol-, uza-...

✍ Not: Oluş fiillerini bulmak için kullanılan herhangi bir soru yoktur. Sözcüğün anlamına bakılır. Sözcüğün anlamında belli bir zaman dilimi içinde kendiliğinden gerçekleşme anlamı varsa sözcük oluş fiili olarak kabul edilir.

Soru: Bu güzeller güzeli hikâyeyi yeni öğrendim. Hikâ-

I
yenin ilk sayfalarında başkahraman bir mağarada uyuyor. Uykusu uzun sürünce adam yattığı yerde

II
yaşlanıyor. Yaşlanan adam yıllar sonra uyanınca ge-
III

çen zamanı, yaşlanan bedenini, insanların değişimini anlamlandırmaya çalışıyor.

Numaralandırılmış fiillerin anlam özellikleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A)	Oluş	İş	Durum
B)	İş	Oluş	Durum
C)	Durum	Oluş	İş
D)	İş	Durum	Oluş

Çözüm: I numaralı fiilde özne, öğrenme eylemini kendi isteğiyle gerçekleştirmiş ve fiil öğrenme eyleminden etkilenen nesne almıştır. Öznenin kendi isteği ile gerçekleşen ve bir nesneyi etkileyen fiiller, iş bildiren fiillerdir. II numaralı fiilde uyuma eyleminden etkilenen bir nesne yoktur. Öznenin kendi iradesiyle gerçekleşen ancak nesne alamayan fiiller, durum fiilleridir. III numaralı “yaşlanıyor” eyleminde de zaman içinde ve öznenin iradesi dışında gerçekleşme söz konusudur. Bu durumda numaralandırılan eylemler sırasıyla “iş - durum - oluş” anlam özelliklerini yansıtmaktadır.

TEST 2

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Özne tarafından gerçekleştirilen, fazla hareketli olmayan, belli bir süre devam eden fiillere durum fiili denir. Durum fiilleri “Ne?”, “Neyi?”, “Kimi?” sorularına cevap vermez. Örneğin “Okuldan gelir gelmez uyudu.” cümlesinde üç sorunun da cevabı bulunmamaktadır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde durum fiili kullanılmıştır?

- A) Babam bize kitap okudu.
B) Ablamlar karşıdaki binada oturuyor.
C) Çocuklar evin camını kırdı.
D) Öğretmen, fiiller konusunu anlattı.
2. (I) İstanbul; Türklerin eline geçtikten sonra, Osmanlı medeniyeti Avrupa'nın kültür merkezleriyle daha yakın ilişkiye girdi. (II) Bu durum bazı kültürel alışverişlerin yaşanmasıyla ve etkileşimle sonuçlandı. (III) Osmanlı kültürüne ait mobilya, kıyafetler ve halıya kadar pek çok ürün ganimet, hediye, satın alma yoluyla Avrupalı asilzadelerin saraylarına girdi. (IV) Bazen de özel siparişle Osmanlı atölyelerinde, fırınlarında ve tezgâhlarında halk üretti. (V) Sonraki yıllarda Batılı sanatçılar bu eserleri taklit ederek çini ve metal eşya ürettiler, değişik kumaşlar dokudular.

Yukarıdaki paragrafta kaç numaralı cümlelerde iş fiili kullanılmıştır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) IV ve V
3. Durum fiilleri öznenin kendi iradesiyle yapılan hareketi bildirmekle birlikte, kesinlikle nesne alamazlar. Yani yapılan işten etkilenen bir varlık yoktur. Bu fiiller, öznenin süreklilik gösteren bir durumunu ifade eder.
- Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde durum bildiren bir fiil vardır?**
- A) Cici Bey, balkondan pencereme bir daha uzandı.
B) Küçük çocuk, elbise dolabını karıştırmıştı.
C) Bu konak için senelerden beri aynı şeyi söylerim.
D) Bir yandan mızıka, istiklal havasını çalıyordu.

4. Oluş fiilleri, öznenin kendi iradesi dışında geçirdiği değişimi bildiren fiillerdir.

Buna göre aşağıdaki altı çizili fiillerden hangisi oluş fiilidir?

- A) Caddenin tüm elektrikleri söndü ve hava iyice karardı.
B) Babam kaşları çatılmış, başını sallayarak bizi izliyor.
C) Meğer bu eski gururu ta canevinde uyurmuş.
D) Sağ elinin çevik bir hareketiyle tülbendi çekip aldı.

5. I. Bu yaz iyice dinleneceğim.
II. Ağzı açık kalan salça küflenmiş.
III. Bahçedeki ayırık otlarını topluyoruz.
IV. Bu şiiri de o yazmış.

Numaralanmış cümlelerdeki fiillerin anlam özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	İş	Oluş	Durum	Durum
B)	Durum	Oluş	İş	İş
C)	Oluş	İş	Durum	Oluş
D)	Durum	Durum	Oluş	Durum

6. Hemen odayı topladı, yoruluncaya kadar çalıştı, bir süre sonra acıktı.

Yukarıdaki altı çizili fiillerin anlam özelliği aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) İş fiili - Oluş fiili - Durum fiili
B) İş fiili - Durum fiili - Oluş fiili
C) Durum fiili - İş fiili - Oluş fiili
D) Oluş fiili - Durum fiili - İş fiili

7. Bazı fiiller bir cümlede iş fiili iken başka bir cümlede oluş fiili olabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “aç-” fiili oluş anlamındadır?

- A) İlbaharda bu çiçekler tekrar açar.
B) Kavanozun kapağını yalnızca babam açar.
C) Bizim evde kapyı en küçük açar.
D) Bu kilidi ancak çilingir açar.

KİP EKLERİ

- Bir fiilin zaman ve anlam özelliklerine göre farklı biçimlere girmesini sağlayan ekler **kip** denir. Türkçede fiil kipleri genel olarak iki grupta incelenir: haber (bildirme) kipleri, dilek (tasarlama) kipleri.

HABER (BİLDİRME) KİPLERİ

- Fiillere zaman anlamı katan kiplerdir.

Geçmiş Zaman (-dı/-di, -mış/-miş)

- Fiilde bildirilen işin söylenme zamanından önce yapıldığını ya da gerçekleştiğini ifade eden kiplerdir. İki başlıkta ele alınır:

Belirli (Görülen) Geçmiş Zaman (di'li Geçmiş Zaman):

- Görülen geçmiş zaman kip eki "-dı/-di/-du/-dü/-tı/-ti/-tu/-tü" ekidir. Öznenin bizzat gördüğü veya yaşadığı fiilleri bildirir.

Örnek:

- › Okuldan eve yürüyerek geldim.
- › Konuşmaya dalınca çantasını unuttu.

Belirsiz (Duyulan) Geçmiş Zaman (miş'li Geçmiş Zaman):

- Duyulan geçmiş zaman kip eki "-mış/-miş" ekidir. Öznenin görmediği, yaşamadığı ancak başkasından duyarak anlattığı fiilleri bildirir.

Örnek:

- › Babam da bu liseden mezun olmuş.
- › Dünya klasiklerinin tamamını okumuş.

📌 **Not:** "-miş" eki, cümlelere her zaman başkasından duyma anlamı katmayabilir.

Soru: Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, fiile eklenen "-mış/-miş" eki cümleye "başkasından duyulma, aktarılma" anlamı katmaktadır?

- Az ışıktaki okuyorsun, gözün kanlanmış.
- Ayşe dün sinemaya gitmiş ama filmi beğenmemiş.
- Soğuktan dudakların çatlamış, biraz krem sür.
- Çok yorulmuşsun, dinlenmen gerek.

Çözüm: A, C ve D seçeneklerinde "-mış/-miş" eki cümlelere "görülen, şahit olunan bir durum" anlamı katmıştır. B seçeneğinde ise "beğenmemiş" yüklemine kullanılan "-miş" eki, cümleye "başkasından duyulma" anlamı katmıştır. Ayşe'nin sinemaya gittiği ve sinemadaki filmi beğenmediği başkasından duyulmuştur.

Şimdiki Zaman (-yor)

- Fiilin yapılma ya da gerçekleşme anıyla söylenme anının aynı olduğunu ifade eden kiptir.
- Şimdiki zaman kip eki "-yor" ekidir.

Örnek:

- › Annem mutfakta yemek hazırlıyor.
- › Yasemin bahçedeki elmaları topluyor.

📌 **Not:** Fiilin, içinde bulunulan an yapıldığını ve hâlâ devam ettiğini belirtir.

- "-makta/-mekte" eki de cümleye eylemin şimdiki zamanda gerçekleştiği anlamı katar.

Örnek:

- › Şahin kitap okumakta. (Şahin kitap okuyor.)

Gelecek Zaman (-ecek/-acak)

- Fiilde bildirilen işin söylenme zamanından sonra gerçekleşeceğini ya da yapılacağını ifade eden kiptir.
- Gelecek zaman kip eki "-acak/-ecek" ekidir.

Örnek:

- › Tüm mirasını bana bırakacak.
- › Dayımlar yarın akşam bize gelecek.

📌 **Not:** Eylemin henüz gerçekleşmediği zamandır. Fiilin içinde bulunulan zamandan sonra gerçekleşeceğini, şimdilik tasarı hâlinde olduğunu bildirir.

Örnek:

- › Bu yılki festivale sanatçılar katılacak. (Sanatçıların festivale katılma durumları henüz gerçekleşmemiştir.)

Geniş Zaman (-r)

- Fiilde bildirilen işin herhangi bir zamanda yapıldığı veya yapılacağı anlamını taşıyan kiptir.
- Geniş zaman kip eki "-r, -ır, -ir, -er..." ekleridir.

Örnek:

- › Uyumadan önce kitap okur.
- › Sınavlara uğurlu kalemiyle girer.

📌 **Not:** "Her" anlamını ifade eder ve genel durumları yansıtır. Eylemin her zaman yapıldığını belirtir.

Örnek:

- › Haftada bir gün ziyaretime gelir. (Eylem her hafta yapılmaktadır.)

TEST 3

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Çocukları televizyon izleme konusunda uyarılmışlar.

Aşağıdakilerin hangisinde bu cümlede bulunan fiilin kipi ile çekimlenmiş bir fiil vardır?

- A) Artık herkes onu olduğu gibi kabul etti.
B) Evi mis gibi yemek kokuları saracak.
C) Kitaplarımı arkadaşlarıma veriyorum.
D) Bu çevreden kendi isteği ile uzaklaşmış.

2. Eklendikleri fiillere zaman anlamı katan eklerle “haber (bildirme) kipleri” denir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde haber kipinin fiile kattığı anlamla ilgili yay ayraç içinde verilen açıklama yanlıştır?

- A) Masanın arkasındaki dolaptan tabak aldı. (Fiilin söylenme zamanı yapıma zamanından sonradır.)
B) Aynı semtte oturdukları için komşu da sayılırlar. (Fiilin söylenme zamanı ile gerçekleşme zamanı aynıdır.)
C) Önümüzdeki yılın öğretim programı açıklanacak. (Fiilin söylenme zamanı, gerçekleşme zamanından öncedir.)
D) Geniş arazisini parselleyip satmış. (Fiilin geçmişte gerçekleştiği başkasından öğrenilmiştir.)

3. (I) O akşam işimden erken çıktım. (II) Köprüden, saatlerdir pis hava ile dolmuş çiğnerlerimin teneffüs hakını vererek Haliç'ten geçiyorum. (III) İşte Kadıköy'e kalkacak 6 vapurunun zili çalmaya başlamış.

Yukarıdaki cümlelerde bulunan fiillerin kipleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	Duyulan geçmiş zaman	Görülen geçmiş zaman	Şimdiki zaman
A)	III	I	II
B)	I	II	III
C)	II	III	I
D)	III	II	I

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilin yapıma anı ile söylenme anı aynıdır?**

- A) Hazırladığımız tiyatroyu haftaya salonda velilere sergileyeceğiz.
B) Her hafta sınıf arkadaşlarımızla halı sahaya gideriz.
C) İki saattir çok önemli bir telefonun gelmesini bekliyor.
D) Hayallerinin mutlaka bir gün gerçek olacağını söyledi.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlam olarak yay ayraç içinde verilen zaman ifade edilmektedir?**

- A) Ayşe çayı demlemiş, düzgün dilimlerle ne zamandır yemek istediğim ama bir türlü yiyemediğim francaladan kesiyordu. (Gelecek zaman)
B) Her geçen gün biraz daha kilo alacakmış. (Geçmiş zaman)
C) Yemekten sonra lokantalı vagonun birer de kahve getirttiler. (Geçmiş zaman)
D) Pek protokolcü olduğu için yemek sessiz geçiyordu. (Geniş zaman)

6. I. Tüm olanlar onun kulağına gitmiş.

II. Her sabah süt içer.

III. Yarın eve gelmeyecek.

IV. Konu hakkında bilgi sahibi olmadığı belli oluyor.

Numaralandırılmış cümlelerde aşağıdaki kip eklerinden hangisi ile çekimlenmiş bir fiil yoktur?

- A) Görülen geçmiş zaman
B) Şimdiki zaman
C) Duyulan geçmiş zaman
D) Gelecek zaman

7. Yahya Kemal'in bazı şiirleri “Kendi Gök Kubbe” adı altında çıktı.

Aşağıdakilerin hangisinde yukarıdaki cümlede bulunan fiilin kipi ile çekimlenmiş bir fiil yoktur?

- A) Okuldan yeni gelmesine rağmen ödev sormak için arkadaşını aradı.
B) Cevpladığım soruların numarasını yuvarlak içine alırım.
C) Düzenli çalışmaya başlayınca notları bir anda yükseldi.
D) Biz de sizinle birlikte gelmeyi düşündük aslında.

DİLEK (TASARLAMA) KİPLERİ

- Fiile gereklilik, dilek, şart, istek veya emir anlamları katan kiplerdir. Bu kiple çekimlenen sözcükler, belirli bir zaman anlamı taşımaz.

Gereklilik Kipi (-malı/-meli)

- Fiilde bildirilen işin yapılması gerektiğini ifade eden kiptir. Gereklilik kip eki "-malı/-meli" ekidir. Bu kip eki bazı durumlarda cümleye ihtimal anlamı da katar.

Örnek:

- › Akşama bu işlerin hepsini bitirmeliyim. (gereklilik)
- › Uçak, havalimanına inmiş olmalı. (ihtimal)

Örnek: "Gör-" fiilinin gereklilik kipinde, altı farklı kişiye göre çekimli hâli:

Fiil	Kişi	Çekimli Hâli
Gör-	Ben (1. Tekil)	Görmeliyim
	Sen (2. Tekil)	Görmelisin
	O (3. Tekil)	Görmeli
	Biz (1. Çoğul)	Görmeliyiz
	Siz (2. Çoğul)	Görmelisiniz
	Onlar (3. Çoğul)	Görmeliler

Dilek-Şart Kipi (-sa/-sa)

- Cümleye dilek veya şart anlamı katan kiptir. Dilek kip eki "-sa/-se" ekidir.

Örnek:

- › Hafta sonu pikniğe gitsek. (istek anlamı)
- › Erken kalkarsam balığa gideceğim. (koşul anlamı)

Örnek: "Yüz-" fiilinin dilek-şart kipinde altı farklı kişiye göre çekimli hâli:

Fiil	Kişi	Çekimli Hâli
Yüz-	Ben (1. Tekil)	Yüzsem
	Sen (2. Tekil)	Yüzsen
	O (3. Tekil)	Yüzse
	Biz (1. Çoğul)	Yüzsek
	Siz (2. Çoğul)	Yüzseniz
	Onlar (3. Çoğul)	Yüzseler

İstek Kipi (-a/-e)

- Cümleye istek, temenni anlamı katan kiptir. İstek kip eki "-a/-e" ekidir.

Örnek:

- › Şimdi biraz televizyon izleyelim.
- › Ben de sizinle birlikte spora geyim.

Örnek: "Git-" fiilinin farklı kişilere göre çekimli hâli:

Fiil	Kişi	Çekimli Hâli
Git-	Ben (1. Tekil)	Gideyim
	Sen (2. Tekil)	Gidesin
	O (3. Tekil)	Gide
	Biz (1. Çoğul)	Gidelim
	Siz (2. Çoğul)	Gidesiniz
	Onlar (3. Çoğul)	Gideler

Soru: Aşağıdakilerin hangisinde yüklem istek kipiyle çekimlenmiştir?

- Zaman geçmeden ödevlerimi yapayım.
- Keşke derslerine zamanında çalışsan.
- Seni aradım ama ulaşamadım.
- Hayatına yeni bir sayfa açmalısın.

Çözüm: İstek kipiyle çekimlenmiş fiillerde, fiil kök veya gövdelerine "-e/-a" eki getirilir. A seçeneğinde verilen cümle bu açıklamaya uygundur. Cümledeki yüklem olan "yapayım" yüklemine kullanılan "-a" eki, cümleye istek anlamı katmıştır. B'de dilek-şart kipi, C'de görülen geçmiş zaman kipi, D'de de gereklilik kipi kullanılmıştır.

Emir Kipi (Eki Yoktur)

- Fiilde bildirilen işi "buyurma, emretme" şeklinde ifade eden kiptir.
- Emir kipinin belli bir eki yoktur. Ayrıca kişi kendisine ve içinde bulunduğu gruba emredemeyeceği için birinci kişili çekimleri de bulunmaz.

Örnek:

- › Bu kitapları bir haftada okuyun.
- › Sesimi duyar duymaz hemen yanıma gel.

Örnek:

- › "Yaz-" fiilinin farklı kişilere göre çekimli hâli:

Fiil	Kişi	Çekimli Hâli
Yaz-	Ben (1. Tekil)	-
	Sen (2. Tekil)	Yaz
	O (3. Tekil)	Yazsın
	Biz (1. Çoğul)	-
	Siz (2. Çoğul)	Yazın/Yazınız
	Onlar (3. Çoğul)	Yazsınlar

TEST 4

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Aşağıdakilerin hangisinde dilek kiplerinden biriyle çekimlenmiş bir fiil bulunmaktadır?

- A) Doğal bitkisel ürünler insanlık tarihî boyunca çeşitli amaçlarla kullanılmış.
 B) Dünyanın farklı yerlerinde yüzyıllardır hacamat kullanıldığını görmek mümkündür.
 C) Yükseköğretim Kurumu verilerine göre 2017-2018 öğretim yılında üniversitelerde 7 milyondan fazla öğrenci eğitim almış.
 D) Bundan sonra iş yerine 15 dakika erken gidip işime daha iyi hazırlanayım.

2. Aşağıdaki çekimli fiillerin hangisinde zaman anlamı yoktur?

- A) Bir gün tomurcuğa gideceğiz.
 B) İzlediği filme patlayıncaya kadar güldü.
 C) Bir daha koridorda koşma!
 D) Dün alışveriş merkezine gittik.

3. Gün ola, devran döne, umut yetişe¹
Dağlarının, dağlarının ardında
Değil öyle yoksulluklar, hasretler
Bir tek başak bile dargın kalmayacak²

Bir tek zeytin dalı bile yalnız.

Sıkıysa yağmur

Sıkıysa uykudan uyanmasın dağ³Bu yürek, ne güne vurur?⁴

Şiirde numaralanmış fiillerle ilgili olarak;

- I. 1. fiil, istek kipi ile çekimlenmiştir.
 II. 2. fiil, gelecek zamanla çekimlenmiştir.
 III. 3. fiil, şart kipiyle çekimlenmiştir.
 IV. 4. fiil, geniş zamanla çekimlenmiştir.

yorumlarından hangilerinin yapılması yanlış olur?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız III
 C) I ve II
 D) III ve IV

4. Dilek kipleri zaman anlamı taşımaz. Eylemin nasıl tasarlandığını, kazandığı farklı anlam özelliklerini belirtir. Dilek kipleri dörde ayrılır: şart kipi, istek kipi, gereklilik kipi, emir kipi. Gereklilik kipi fiile eylemin, yapılacak işin gerekliliği, zorunluluğu anlamı katar. Fiil kök ya da gövdesine "-meli /-malı" eki getirilerek yapılır. Örneğin "Ders çalışmalıyım." cümlesindeki altı çizili çekimli fiil, gereklilik kipiyle çekimlenmiştir. Cümleye gereklilik, zorunluluk anlamı katmıştır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisi gereklilik kipiyle çekimlenmemiştir?

- A) Bu saate kadar ödevini yapmış olmalı.
 B) Bakanlığa dilekçe yazmalıyım.
 C) Burada kalmalı burada yaşayanlar.
 D) Keşke çizmeli çocuklar hep mutlu olsa.

5. Kipler, haber ve dilek kipleri olmak üzere ikiye ayrılır. Haber kipleri, fiillerin ne zaman gerçekleştiğini ortaya koyan kiplerdir. Dilek kipleri ise fiillere farklı anlam özellikleri (şart, gereklilik, emir, istek) kazandıran kiplerdir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem dilek kiplerinden biriyle çekimlenmiştir?

- A) Ben de seni bekliyordum zaten.
 B) Şimdi sözü burada kesip asıl konumuza gelsin.
 C) Burayı kötü bir koku aldı, burası durulamaz hâle geldi.
 D) Bir oluktan buz gibi bir su içtik.

6. Dilek kipleri zaman anlamı taşımayan fiillerdir. Bu kiplerle çekimlenen fiiller; bir tasarı, dilek hâlinde olduğundan zaman kavramı taşımaz.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem, dilek kiplerinden biriyle çekimlenmiştir?

- A) Tophane yukarılarında taştan bir binada oturuyordu.
 B) Bir sandalyenin üzerinde oturmuş, önüne bakıyordu.
 C) Niye kalktınız, biraz daha otursaydınız.
 D) O yıl çok geçmeden piyade taburu bizim ilçeden başka ilçeye kalktı.

KİŞİ (ŞAHIS) EKLERİ

- Çekimli fiillerde bir işin, bir oluşun, durumun kim ya da kimler tarafından gerçekleştirildiğini ifade eden eklerle **kişi ekleri (şahıs ekleri)** denir. Fiiller cümle içerisinde altı kişiye göre çekimlenir.
- Türkçede kişiler tekil ve çoğul olmak üzere iki ana başlıkta incelenir. Hem tekil kişiler hem de çoğul kişiler kendi içinde üçe ayrılır:

Tekil Kişiler	Kişi Ekleri
1. Tekil Kişi → Ben	-m, -im, -yim
2. Tekil Kişi → Sen	-n, -sin,
3. Tekil Kişi → O	Eki yoktur.

Çoğul Kişiler	Kişi Ekleri
1. Çoğul Kişi → Biz	-k, -iz, -lim
2. Çoğul Kişi → Siz	-niz, -sınız, -iniz
3. Çoğul Kişi → Onlar	-ler, -sinler

- Çekimli fiillerin sonunda bulunan ve şahsı belirten ekler, tekil ve çoğul kişi ekleridir.

Örnek: “Koş-” fiilinin altı farklı kişiye göre çekimli hâli:

- 1. Tekil kişi eki: -m → (ben) koştu**m**
- 2. Tekil kişi eki: -n → (sen) koştu**n**
- 3. Tekil şahıs eki: **Eki yoktur.** → (O) koştu
- 1. Çoğul şahıs eki: -k → (biz) koştu**k**
- 2. Çoğul şahıs eki: -iniz → (siz) koştu**nuz**
- 3. Çoğul şahıs eki: -ler → (onlar) koştu**lar**

FİİLLERDE OLUMSUZLUK

- Fiillerde olumsuzluk, kip eklerinden önce “-ma/-me” olumsuzluk eki getirilerek yapılır.
- Olumsuzluk anlamı taşıyan bir fiilde “fiil + olumsuzluk eki + kip eki + kişi eki” düzeni vardır.

Örnek:

- gel**m**iyor (Şimdiki zamanın olumsuzu)
- gel**m**eyecek (Gelecek zamanın olumsuzu)
- gel**m**edi (Görülen geçmiş zamanın olumsuzu)
- gel**m**emiş (Duyulan geçmiş zamanın olumsuzu)
- gel**m**emeliyim (Gereklilik kipinin olumsuzu)
- gel**m**ese (Dilek şart kipinin olumsuzu)
- gel**m**eyelim (İstek kipinin olumsuzu)
- gel**m**e (Emir kipinin olumsuzu)

Not: Geniş zamanın ikinci ve üçüncü şahısları (sen - siz, o - onlar) olumsuz yapılırken geniş zaman kip eki düşer bu ek yerine “-maz/-mez” eki kullanılır. → gelirsin - gelmezsin

FİİLLERDE SORU

- Fiillerde soru anlamı “mı/mi” soru eki kullanılarak sağlanır. “mı/mi” soru eki kendinden önceki sözcükten ayrı, kendinden sonra gelen eklerle bitişik yazılır.

Fiil Kökü ya da Gövdesi + Kip Eki + mı/mi + Kişi Eki

Örnek:

- geliyor **mu**? (Şimdiki zaman soru)
- gelecek **miyim**? (Gelecek zaman soru)
- geldi **mi**? (Görülen geçmiş zaman soru)
- gelmiş **misin**? (Duyulan geçmiş zaman soru)
- gelir **mi**? (Geniş zaman soru)
- gelmeli **misiniz**? (Gereklilik kipi soru)
- gelse **mi**? (Dilek - şart kipi soru)
- gelelim **mi**? (İstek kipi soru)
- gelsin **mi**? (Emir kipi soru)

Not: Soru eki “mı/mi” genellikle kip ve kişi ekleri arasına girer, fiil kök veya gövdesinden ayrı yazılır.

- Fiillerin soru şeklinin olumsuz biçimi de vardır.

Fiil Kök + -ma/-me + Kip Eki + mı/mi + Kişi Eki
ya da Gövdesi

Soru: “Arkadaşlarının annesini tanımamışlar.” cümlesindeki fiilin aldığı ekler hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- Duyulan geçmiş zaman - Olumsuzluk eki - 1. Çoğul şahıs
- Olumsuzluk eki - Görülen geçmiş zaman - 3. Çoğul şahıs
- Olumsuzluk eki - Duyulan geçmiş zaman - 3. Çoğul şahıs
- Görülen geçmiş zaman - Olumsuzluk eki - 1. Çoğul şahıs

Çözüm: “tanımamışlar” fiilinin aldığı ekler:

tanı- → fiil kökü -miş → duyulan geçmiş z.

-ma → olumsuzluk eki -lar → 3. çoğul şahıs

Bu sıralama C seçeneğinde verilmiştir.

TEST 5

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Rakipler, bu akşam karşı karşıya gelecekler.

Cümlesinin olumsuz ve soru biçimi aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Rakipler bu akşam karşı karşıya gelmeyecekler mi?
 B) Rakipler bu akşam mı karşı karşıya gelecekler?
 C) Rakipler ne zaman karşı karşıya gelmeyecekler?
 D) Rakipler bu akşam karşı karşıya gelecekler mi?

2. "Kurut-" fiilinin 1. çoğul şahsa göre duyulan geçmiş zamanda çekimlenmiş hâli hangisidir?

- A) Kurutmadık
 B) Kurutmuşuz
 C) Kurutmamışım
 D) Kuruttuk

3. Çağrılar bizi kimsesiz sokaklara,

"Yürüyün!" yalnız kaldırımlarda deriz onlara

I

II

Bu cümlede numaralanmış fiillerin aldığı eklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

	I	II
A)	İstek kipi 3. çoğul şahıs	Emir kipi 2. çoğul şahıs
B)	Şart kipi 3. çoğul şahıs	Emir kipi 2. çoğul şahıs
C)	Şart kipi 2. çoğul şahıs	İstek kipi 2. çoğul şahıs
D)	İstek kipi 3. çoğul şahıs	Şart kipi 2. çoğul şahıs

4. Yetkili memur, şikâyet dilekçesine şöyle bir göz atıp dilekçeyi incelemeyen masaya bıraktı.

Yukarıda verilen cümledeki çekimli fiilin şahıs eki aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. çoğul şahıs eki
 B) II. tekil şahıs eki
 C) III. tekil şahıs eki
 D) III. çoğul şahıs eki

5. Fiillerin olumsuz biçimleri fiile kip eklerinden önce -ma/-me, -maz /-mez olumsuzluk eklerinin getirilmesiyle yapılır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde olumsuzluk eki almış bir fiil yoktur?

- A) Bir tehlike sezdiğin anda hemen eve kaçma!
 B) Ben de sizler gibi adam olurum, okurdum; okumak bilsem okurdum da uyumazdım.
 C) Yaşam namına düşündüğüm şeylerin hiçbirini bu dünyada bulamadım.
 D) Yüksek dallardaki fazla olgun, ballı şeftaliler sapsarlarından kurtulmalı.

6. Fiilde bildirilen işi ve hareketi gerçekleştiren varlığa kişi (şahıs) denir. Türkçede üçü tekil ve üçü çoğul olmak üzere altı kişi vardır. Bu kişiler fiillere getirilen birtakım eklerle oluşturulur. Fiillere gelen bu eklerle kişi (şahıs) eki denir. Örneğin "yüzdüm" fiili, birinci tekil kişi eki ile çekimlenmiştir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi farklı bir şahıs ile çekimlenmiştir?

- A) Kitapları teker teker say.
 B) Biraz daha alçak sesle gül.
 C) Çabuk yere attığın çöpleri topla!
 D) Her gün bol bol spor yapın.

FİİL KİPLERİNDE ANLAM (ZAMAN) KAYMASI

- Fiil çekimlerinde kip ekleri, her zaman kendi anlamlarında kullanılmayabilir. Bir kip ekinin; kendi anlamının, zamanının, dileğinin dışına çıkarak başka bir kip ekini kast edecek biçimde kullanılmasına **fiil kiplerinde anlam (zaman) kayması** denir. Bu durumda yüklem çekimlendiği kiple yapıldığı zaman farklıdır.

Örnek:

- › Sağlıklı yaşamak için düzenli olarak spor yapıyor.

Bu cümle, anlam olarak geniş zaman kip ekine (yapar) uygunken “yapıyor” şeklinde şimdiki zaman kip ekiyle çekimlenmiştir. Bu bakımdan fiildeki zaman ekiyle eylemin gerçekleşme zamanı uyuşmamaktadır.

Örnek:

- › Gelecek yıl tatile hep birlikte gideriz.

Bu cümle, anlam olarak gelecek zaman kip ekine (gideceğiz) uygunken “gideriz” şeklinde geniş zaman kip ekiyle çekimlenmiştir. Bu bakımdan fiildeki zaman kipiyle eylemin gerçekleşme zamanı uyuşmamaktadır.

Örnek:

Cümle	Kullanılan Zaman (Biçim)	Kast Edilen Zaman (Anlam)
› Ahmet Bey, bir gün balığa gider.	gider → Geniş zaman	gitmiş → Duyulan geçmiş zaman
› Onu görür görmez bayılıyorum.	bayılıyorum → Şimdiki zaman	bayıldım → Görülen geçmiş zaman bayılmışım → Duyulan geçmiş zaman
› Yarın gelerseniz çok sevinir.	sevinir → Geniş zaman	sevinecek → Gelecek zaman
› Haber alır almaz ararsın.	ararsın → Geniş zaman	ara (Eki yok) → Emir kipi
› Beş altı güne yüzmeyi öğreniyorum.	öğreniyorum → Şimdiki zaman	öğreneceğim → Gelecek zaman
› Onunla en geç yarın görüşelim.	görüşelim → İstek kipi	görüşmeliyiz → Gereklilik kipi

ÇEKİMLİ FİİL

- Kip (zaman) ve şahıs eki almış fiillere **çekimli fiil** denir.

Fiil Kök ya da Gövdesi + Kip Eki + Kişi Eki = Çekimli Fiil

- Çekimli fiiller cümlelerde yüklem göreviyle kullanılır. Çekimli fiilleri cümleden çıkardığımızda cümlenin anlamı bozulur.

Örnek: Her akşam ailecek kitap okuruz.

- › oku- → fiil kökü -r → geniş zaman eki (kip eki) -uz → 1. çoğul kişi eki (biz)

📌 **Not:** Anlam kayması, anlatım bozukluğuna neden olmaz. Ayrıca isim cümlelerinde anlam kayması aranmaz.

Soru: Annem haftaya beni oyuncakçıya götürüyor.

Bu cümledeki anlam kayması olayı aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- Şimdiki zaman kipi gelecek zaman anlamında kullanılmıştır.
- Gelecek zaman kipi şimdiki zaman anlamında kullanılmıştır.
- Şimdiki zaman kipi geniş zaman anlamında kullanılmıştır.
- Geniş zaman kipi şimdiki zaman anlamında kullanılmıştır.

Çözüm: Verilen cümlede fiil (götürüyor), şimdiki zaman kipinde çekimlenmiştir. Ancak cümlede geçen “haftaya” sözünden, eylemin gelecekte gerçekleştirileceği anlaşılır. Bu durumda cümledeki anlam kayması olayı, şimdiki zaman kipinin gelecek zaman anlamında kullanılmasından kaynaklanmıştır.

TEST 6

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Fiilin bir kipe göre çekimlenip anlam olarak başka bir kipi kastetmesine fiilde anlam kayması denir. Örneğin "Okullarda her pazartesi İstiklal Marşı okunuyor." cümlesinde fiil (okunuyor), şimdiki zamanla çekimlenmiştir. Ancak fiilin her pazartesi yapıldığı belirtilerek geniş zaman kastedilmiştir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlam kayması yoktur?

- A) Haftaya çalışmak için size geliyoruz.
B) II. Murat'tan sonra Fatih tahta oturur.
C) Sabahları erkenden kalkıyor, yollara düşüyorum.
D) Biletlerini memurun elinden kaptı, kaçır gibi gişeden uzaklaştı.
2. Atatürk 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkar.

Bu cümlenin fiilinde meydana gelen anlam kayması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geniş zaman, duyulan geçmiş zamanın yerine kullanılmıştır.
B) Geniş zaman, şimdiki zamanın yerine kullanılmıştır.
C) Şimdiki zaman, geçmiş zamanın yerine kullanılmıştır.
D) Gelecek zaman, geniş zamanın yerine kullanılmıştır.

3. I. Nedense hep bu sokaklardan geçer.
II. Biraz sonra o da aramıza katılır.
III. Bu köpek devamlı buralarda gezer.
IV. Dedemin babası yıllar önce buraya yerleşir.

Numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde zaman (anlam) kaymasına uğramış bir fiil vardır?

- A) I ve III
B) I ve II
C) III ve IV
D) II ve IV

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zaman (anlam) kaymasından söz edilemez?

- A) Yazları burası ılık ve yağışlı oluyor.
B) Buraya sık sık gelir, burayı çok seviyor olacak.
C) Yatmadan önce mutlaka dişlerimi fırçalarım.
D) Akşama ailecek size geliyoruz.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geniş zaman kipi emir kipi yerine kullanılmıştır?

- A) Sabah erkenden kalkar, çantayı hazırlarsın.
B) Duyar duymaz eve koşuyorum.
C) Her zaman buraya uğruyor.
D) İşimize gereken özeni gösterelim!

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin fiil kipinde anlam kayması yoktur?

- A) Tatilimi genellikle İzmir'de geçiriyorum.
B) Okula gitmek için hazırlanıyor.
C) Sen hiçbir sözünü tutmuyorsun.
D) Her ayın sonunda maaşını alıyor.

7. I. Bu olayın sorumlusu sadece sensin.
II. En sevdiğim renk mavidir.
III. İşe önce yerleri silerek başladı.
IV. Bayramı büyük bir coşkuyla kutladık.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde çekimli fiil kullanılmamıştır?

- A) I ve III
B) II ve III
C) I ve II
D) II ve IV

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan çekimli fiil sayısı diğerlerinden fazladır?

- A) Önce okula gittim sonra Sibel'e uğradım.
B) Tatil için burayı tercih etmişler.
C) Tanıdık yüzler gördüm pazarda.
D) Aldığı sınav notunu duyunca ağlamaya başladı.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "gör-" fiili çekimli fiil olarak kullanılmıştır?

- A) Yüzü düşüyor beni görünce.
B) Abisiyle görüşmek için buralara kadar gelmiş.
C) Her gece görürüm onu ilk tanıştığımız sokakta.
D) Görüşü beklemek istemezsen hastaneden özel izin al.

TEST 7

(Çözümler için karekodu okutunuz.)

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "hafif" kelimesi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Kararı duyunca kendimi oldukça hafif hissettim ve kararın benim lehime olması mutluluk vericiydi.
- B) Bu akşam hafif kolileri taşıyalım, yarın da ağır olanları taşıyız.
- C) Disiplin kurulundan bir ceza aldı ve bu cezadan sonra hafif bir kalem bile ona ağır geldi.
- D) Elimde taşıdığım poşet bayağı hafifti, o yüzden çok yorulduğumu söyleyemem.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamlı sözcük kullanılmamıştır?

- A) Noktalama işaretleri konusunu henüz işlemedik.
- B) Cehalet, bütün kötülüklerin kaynağıdır.
- C) Karayolları Genel Müdürlüğü, bir harita hazırlamış.
- D) Karenin dört kenarı birbirine eşittir.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün kazandığı anlam yay araç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Ay sonuna kadar bu yemişler pişip tatlılaşır. (Meyvenin olgun duruma gelmesi)
- B) Bu yıl üniversiteye gidemeyeceğime yanıyorum. (Çok üzülme)
- C) Gazete kapatmak bir zamanların modası hâline gelmişti. (Yayımına son vermek)
- D) Bu davranışınız beni size bağladı. (Düğümlemek)

4. "Atmak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde "Bir yerden başka bir yere taşımak" anlamında kullanılmıştır?

- A) Suçu onun üzerine attılar.
- B) Hazır araba varken eşyayı eve atalım.
- C) Bilgi yarışmasında attı ama tutturamadı.
- D) Mutlaka yemeklerimize biber atarız.

5. • Şirkette yaşanan krizi toplantıda el birliğiyle çözdük.
- Kaptan limana demirlenen vapurun ipini tam zamanında çözdü.
- Ahmet en zor matematik sorularını dahi bir çırpıda çözebiliyor.
- Bamsı Beyrek, Banu Çiçek'in örgülerini tek tek çözdü.

"Çözmek" sözcüğü yukarıda verilen maddelerde aşağıdaki anlamların hangisinde kullanılmamıştır?

- A) Düğümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi açmak
- B) Bir sorunun bilinmeyen, gizli noktasını bulup açıklamak, sonuca bağlamak
- C) Düğmeyi iliğinden açmak
- D) Bir problemde aranan sonucu, belli öğeler yardımıyla ortaya çıkarmak, halletmek

6. Voleybolda bir takım en fazla on iki oyuncudan oluşur, bunların altısı yedektir. Her sette takıma altı oyuncusunu değiştirme hakkı verilir. Libero oyuncusu takımın savunma oyuncusudur. Bu oyuncunun formasının rengi, takım arkadaşlarınınkinden farklıdır. Bu oyuncu ileriye çıkarak smaç ve benzeri hücum vuruşları yapamaz, servis atamaz ve blok yapamaz.

Yukarıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi terim anlamlı değildir?

- A) Altısı B) Libero C) Smaç D) Blok

7. Almanların bir atasözü diyor ki: "Bir ulusun değerini I (kıymetini) atasözleriyle ölçün." Böyle bir denek taşı kullanırsak haklı olarak gururlanırız (göğsümüz kaba- II rır). Biz; atasözleri zengin, kıvrak (durgun) ve derin III olan milletlerdeniz. Aklımızın ve gönlümüzün özlü gerçeklerini (hakikatlerini) atasözlerimize koymuş bir IV milletiz.

Bu parçadaki numaralandırılmış sözlerin hangisi araç içinde verilen açıklamayla anlamca uyumsuzdur?

- A) I B) II C) III D) IV

GİRİŞ YAYINLARI

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.girisyayinlari.com | girisyayinlari@gmail.com

